

DECIZIA NR 316
din 29.11.2004

**referitoare la măsura de sprijin financiar ce se acorda de catre Ministerul Economiei
si Comerțului
SNP PETROM SA**

CONSILIUL CONCURENȚEI,

Având in vedere dispozițiile Decretului nr. 57/2004 pentru numirea membrilor Consiliului Concurenței,

Avand in vedere dispozițiile Legii concurenței nr. 21/1996, publicată in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 88 din 30 aprilie 1996, modificată si completată prin O.U.G. nr. 121/2003, aprobată prin Legea nr. 184/2004,

Avand in vedere dispozițiile Legii nr. 143/1999 privind ajutorul de stat, publicată in Monitorul Oficial, Partea I, nr. 370 din 03 august 1999, modificată si completată prin Legea nr. 603/2003,

Avand in vedere dispozițiile Acordului European instituind o asociere intre România, pe de o parte si Comunitățile Europene si statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr. 20/1993, publicată in Monitorul Oficial, Partea I, nr. 73 din 12 aprilie 1993,

Avand in vedere dispozițiile Regulamentului privind ajutorul de stat pentru protecția mediului, publicat in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 470 din 2 iulie 2002,

Avand in vedere dispozițiile Regulamentului pentru modificarea si completarea Regulamentului privind ajutorul de stat pentru protecția mediului, publicat in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 521 din 9 iunie 2004,

In temeiul urmatoarelor considerente,

I. PROCEDURA DE NOTIFICARE

Prin adresa nr. 102186/DIP/14.09.2004, înregistrată la Consiliul Concurenței cu nr. RG 6480/14.09.2004, Ministerul Economiei și Comerțului (MEC) a notificat, în baza art. 6 din Legea nr. 143/1999 privind ajutorul de stat cu modificările și completările ulterioare, măsurile financiare ce urmează a se acorda SNP Petrom SA. Notificarea a devenit efectivă în data de 8.11.2004.

II. DESCRIEREA MĂSURII

II.1. SNP Petrom SA. Descrierea activității și situația financiară a societății. Informații despre piața pe care activează societatea.

(1) Societatea Națională a Petrolului “Petrom” SA a fost înființată prin O.U.G. nr. 49/1997. SNP Petrom SA desfășoară următoarele activități :

- explorare și producție: fosta regie autonomă de stat “Petrom” RA;
- rafinare: combinatele petrochimice Petrobrazi și Arpechim, combinatul de îngrășăminte chimice Doljchim, INCERP;
- transport: infrastructura sistemului de transport rutier al produselor petroliere (sucursala Transpeco București);
- distribuție: 41 sucursale PECO, în fiecare județ și în municipiul București.

(2) Capitalul social al S.N.P. “Petrom” S.A. la data de 30 iunie 2004 era de 38.210.381.859 mii lei, fiind deținut de statul român, prin Ministerul Industriei și Comerțului în proporție de aproximativ 93,05% și de investitori privați aproximativ 6,95%.

(3) S.N.P. “Petrom” S.A. are ca obiect de activitate, în principal, explorarea și exploatarea zăcămintelor de petrol și gaze naturale de pe uscat și din platoul continental al Mării Negre, rafinarea și prelucrarea titeiului, transportul și comercializarea produselor petroliere, comercializarea gazelor, importul și exportul de titei, produse petroliere, utilaje, echipamente și tehnologii specifice.

(4) Societatea produce titei, gaze naturale, motorine, benzine, pacura, CLU, LPG, gazolină, etan și alte produse de rafinare. S.N.P. “Petrom” S.A. execută lucrări petroliere în 225 perimetre de exploatare-dezvoltare și explorare. Producția anului 2002 a fost de 5.810 mii tone de titei și condensat, 6.062 mil St mc gaze naturale, 179 mii tone gazolină și 76 mii tone etan, aceasta realizându-se în mare parte din zăcămintele

vechi – mature în condițiile utilizării intensive a tehnologiilor noi menite a îmbunătăți starea sondelor și a zăcămintelor.

(5) Piețele relevante pe care acționează societatea sunt: piața explorării și exploatării zăcămintelor de petrol și gaze naturale de pe uscat și din platoul continental al Mării Negre, piața rafinării și prelucrării titeiului, precum și cea a distribuției și comercializării produselor petroliere.

(6) S.N.P. “Petrom” S.A. își comercializează produsele atât pe piața internă cât și pe piața externă. Principalii clienți ai societății sunt: S.C. Distrigaz Sud S.A., S.C. Distrigaz Nord S.A., S.C. Termoelectrică S.A., S.C. Electrocentrale S.A., S.C. Rafinaria Astra S.A., S.C. Rafinaria Steaua S.A., S.C. Petrolsub S.A., S.C. Rompetrol Rafinare S.A. Petromidia, S.C. Rafo S.A., S.C. Interagro S.A., S.C. Siderurgică S.A., S.C. Republica S.A., S.C. Oltchim S.A., cărora le livrează titei și gaze naturale. De asemenea, societatea exportă produse petroliere prin rafinăriile proprii Arpechim Pitești și Petrobrazi Ploiești către diverși clienți, prin vânzare la Bursa de Marfuri.

(7) Poziția pe piața a SNP Petrom :

a) Sectorul de Explorare & Producție titei și gaze naturale

Deși mai multe societăți străine sunt implicate în activități de explorare (cum ar fi Ramco, Tullow), SNP Petrom SA deține cea mai mare parte din lucrările de explorare realizate.

a.1. Titei -SNP Petrom SA este singurul producător de titei din România, neavând nici un alt concurent în acest domeniu de activitate.

a.2. Gaze naturale -SNP Petrom SA realizează circa 35% din producția internă de gaze naturale. Celălalt operator pe piața este Romgaz, care acoperă 43% din consumul intern de gaze naturale al României.

b) Sectorul de rafinare - SNP Petrom SA deține două dintre cele mai importante rafinării ale României (Petrobrazi Ploiești și Arpechim Pitești) cu o capacitate operațională totală de 8 mil. t/an. Ambele rafinării au un indice de complexitate Nelson ridicat, comparabil cu rafinăriile din Europa Occidentală, precum și importante capacități de stocare. În 2002, cele două rafinării au reprezentat împreună 35,7% din capacitatea de rafinare operațională a sectorului și 55% din totalul cantității de titei prelucrate.

c) Distribuție și comercializare - activitatea de distribuție și comercializare a produselor de rafinare este în totalitate liberalizată și deschisă competiției, începând cu anul 1994. SNP Petrom este lider al vânzărilor cu amanuntul, cu 42% din vânzarile de benzină, și operează aproape 29% din totalul stațiilor de alimentare. Printre concurenții importanți ai societății se regăsesc: Rompetrol, Shell, MOL, OMV, Lukoil și Agip. Din totalul stațiilor de alimentare circa 57% sunt stații private care nu operează sub sigla unui nume de marca, ele reprezentând 20 – 25% din totalul vânzărilor de combustibili în rețeaua de distribuție.

(8) Situația economico-financiară a S.N.P. ”PETROM” S.A. este prezentată în tabelele următoare:

Tabel nr. 1 Evoluția cifrei de afaceri în perioada 2001- 2003 mil. lei

Nr.	Indicator	Exercițiu financiar		
		2001	2002	2003
	CIFRA DE AFACERI din care:	55.905.016	72.721.218	71.345.927
1	realizată pe piața României	45.905.208	51.861.146	50.575.247
2	realizată la export	9.861.510	20.540.181	19.833.688

Sursa: Bilanțurile contabile ale Petrom

Tabel nr. 2 Evoluția profitului în perioada 2001- 2003 mil. lei

Nr.	Indicator	2001	2002	2003
1	PROFIT BRUT	4.318.825	3.346.831	3.198.260
2	PROFIT NET	2.717.479 (97,467 mil. €)	2.282.082 (65,379 mil. €)	1.440.494 (35,034 mil. €)

Sursa: Bilanțurile contabile ale Petrom

III. Descrierea procesului de privatizare:

(9) În decembrie 2002, MEC, prin OPSPI, a numit în calitate de consultanți financiari un consorțiu format din Credit Suisse First Boston (Europe) Limited și ING Bank NV, sucursala Londra („**Consultanții**”).

(10) În urma analizei diagnostic a Petrom (care s-a desfășurat între lunile ianuarie 2003 și mai 2003), în luna mai 2003, consultanții și membrii consorțiului (care includ specialiști în domeniul juridic, de mediu, contabil și de audit privind rezervele de petrol

și gaze) au înaintat Ministerului Economiei și Comerțului strategia de privatizare elaborată.

(11) În urma rapoartelor și recomandărilor consultanților, și pentru a se obține o combinație optimă între contribuția la bugetul de stat și investițiile atât de necesare pentru S.N.P. Petrom S.A., Guvernul a adoptat, în august 2003, strategia de privatizare Petrom, care prevedea, printre altele:

- asigurarea existenței pe termen lung a Petrom prin maximizarea nivelului de investiții și transferul de know-how pentru îmbunătățirea eficienței operaționale a societății;
- atragerea în procesul de privatizare a unor investitori strategici activi în sectorul industriei petroliere, care să poată identifica oportunitățile de utilizare eficientă a resurselor societății și realiza valoare adăugată;
- oferirea către investitorii strategici a unei participări de 51% la S.N.P. Petrom S.A., printr-o combinație dintre vânzarea directă de către MEC a 33,34% din acțiunile Petrom existente, cu majorarea capitalului social și emiterea de noi acțiuni în favoarea investitorilor strategici.

(12) Anunțul de privatizare a fost publicat în presa română și internațională de specialitate (inclusiv în *Financial Times*, ediția internațională, în data de 26 august 2003). Anunțul solicita scrisori de exprimare a interesului din partea investitorilor strategici ce îndeplineau următoarele criterii; (a) realizarea în ultimii trei ani de venituri anuale de peste 1.000 milioane dolari SUA obținute din activități desfășurate în sectorul de petrol și gaze; (b) experiență tehnică și managerială de cel puțin trei ani în sectorul de petrol și gaze, corespunzătoare dimensiunii privatizării propuse; și (c) o scrisoare de bonitate emisă de o instituție bancară reputată. La procesul de privatizare puteau participa și consorții, cu condiția ca cel puțin un membru al consorțiului să îndeplinească condițiile prevăzute pentru investitorii strategici și ca cifra de afaceri combinată a consorțiului din activități în domeniul petrolului și gazelor naturale să depășească cifra de 1.300 milioane USD în ultimii trei ani.

(13) Scopul procesului de precalificare a fost de a menține cele mai înalte standarde de calitate a ofertanților și de a elimina investitorii financiari pe termen scurt, ale căror principale obiective ar fi putut să nu se conformeze strategiei guvernamentale privind Petrom.

(14) Ca urmare a publicării anunțului de privatizare, au fost primite 15 scrisori de exprimare a interesului de la investitori din Europa (din cadrul UE și din afara UE), Orientul Mijlociu și Statele Unite ale Americii:

- (i) Alon Inc., SUA (“**Alon**”);
- (ii) Conoco Phillips, Marea Britanie;
- (iii) Eni Spa, Italia (“**Eni**”);
- (iv) Gazprom, Federația Rusă (“**Gazprom**”);
- (v) Glencore International A.G, Elveția (“**Glencore**”);
- (vi) Grup Sicomiga Single Man Ong Profit, România;
- (vii) Halliburton, SUA și Regal Petroleum Plc., Marea Britanie și S.C. Tender S.A., România;
- (viii) Hellenic Petroleum S.A., Grecia (“**Hellenic Petroleum**”);
- (ix) Kanooz Al Watan Oil and Energy Division, Arabia Saudită și Maple Resources Corporation SUA;
- (x) MOL Plc., Ungaria (“**MOL**”);
- (xi) Occidental Oil and Gas Holding Corporation, SUA (“**Occidental**”);
- (xii) OMV AG, Austria (“**OMV**”);
- (xiii) Phoenix Oil LTD, Cipru;
- (xiv) PKN Orlen S.A., Polonia (“**PKN**”);
- (xv) TNK – BP, Marea Britanie și Federația Rusă;

(15) La data de 3 octombrie, în urma analizării documentației relevante depuse împreună cu scrisorile de exprimare a interesului și în baza recomandărilor Consultanților, MEC, prin OPSPI, a anunțat lista scurtă a următorilor 11 investitori calificați să participe la procesul de privatizare: Alon, Conoco Phillips, Eni, Gazprom, Glencore, Hellenic Petroleum, MOL, Occidental, OMV, PKN Orlen și TNK – BP.

(16) Opt din cei unsprezece investitori pre-calificați au semnat acordul de confidențialitate și au cumpărat dosarul de prezentare. Începând cu data de 13 octombrie 2003, acestora li s-a permis accesul în camera de date organizată de Petrom, în formă fizică și electronică, și le-a fost oferită posibilitatea de a se întâlni cu conducerea societății și de a efectua vizite la amplasamentele societății. Procesul de analiză diagnostic a continuat până la începutul lunii aprilie 2004.

(17) Proiectul inițial al contractului de privatizare a fost apoi distribuit celor opt investitori potențiali de pe lista scurtă, care au fost rugați să își prezinte comentariile

asupra acestuia ca parte a ofertelor lor preliminare și neangajante. Fiecare ofertant a primit același proiect revizuit (toți ofertanții au fost tratați în mod egal).

(18) Investitorilor li s-a solicitat să depună ofertele preliminare și neangajante până la data de 24 noiembrie 2003, să sublinieze aspectele semnificative identificate pe parcursul procesului inițial de analiză diagnostic și să înainteze modificările propuse cu privire la proiectul preliminar al contractului de privatizare, distribuit de MEC/OPSPI. Șase investitori precalificați au depus oferte preliminare și neangajante. Aceștia au fost: Gazprom, Hellenic Petroleum, Occidental, OMV, MOL și PKN Orlen.

(19) Toți ofertanții care au depus oferte preliminare neangajante au fost invitați la discuții pe marginea proiectului contractului de privatizare la sediul OPSPI din București pentru ca aceștia să aibă posibilitatea de a comenta și de a-și exprima opiniile cu privire la proiectul contractului. Negocierile s-au desfășurat într-o manieră nediscriminatorie și transparentă, tuturor ofertanților potențiali rămași în cursă oferindu-li-se ocazia să își comunice comentariile cu privire la cadrul contractual propus, atât în scris cât și în cadrul sesiunilor interactive ținute la sediul OPSPI din București. După fiecare rundă de discuții, MEC/OPSPI a transmis proiecte revizuite ale contractului de privatizare precum și ale altor documente contractuale aferente.

(20) Proiectul final al contractului de privatizare a fost distribuit tuturor ofertanților potențiali (Gazprom, Hellenic Petroleum, Occidental, OMV, MOL și PKN Orlen) la data de 12 martie 2004 în scopul elaborării ofertelor finale angajante.

(21) Proiectul contractului de privatizare, care a fost pus la dispoziție, fără discriminare, ofertanților care au semnat contractul de confidențialitate, conținea:

- prevederi legate de acordarea unor despăgubiri pentru poluarea istorică și pentru anumite costuri de abandonare;
- ștergerea obligațiilor fiscale și a penalităților istorice neachitate.

(22) La data de 8 aprilie 2004, Consultanții au transmis tuturor ofertanților scrisori de confirmare referitoare la obligațiile către bugetul de stat ale S.N.P. PETROM S.A. În cuprinsul acestora se solicita ca oferta finală să se facă luându-se în considerare că prin intrarea în vigoare a O.G. nr. 15/2004 privind reglementarea unor măsuri financiare, societatea nu mai datorează taxe sau impozite către bugetul general consolidat al statului.

(23) Termenul limită de depunere a ofertelor finale a fost stabilit pentru 15 aprilie 2004. La termenul final de depunere a ofertelor finale, trei investitori au prezentat propunerile lor pentru privatizarea Petrom: OMV, MOL și Occidental.

(24) În baza analizei ofertelor depuse de către cei trei candidați, MEC, prin OPSPI, a hotărât să înceapă discuții directe cu OMV, care a oferit cel mai mare preț, cu scopul de a ajunge la un acord final în ceea ce privește cadrul contractual aplicabil tranzacției. Contractul de privatizare dintre MEC/OPSPI și OMV („Contractul de Privatizare”) s-a semnat la data de 23 iulie 2004.

(25) În baza celor de mai sus, Consiliul Concurenței conchide că privatizarea Petrom s-a făcut deschis, nediscriminatoriu, transparent și necondiționat:

- a avut loc un proces de ofertare competitiv transparent și necondiționat, deschis tuturor participanților din industria petrolieră, permitând participarea unei game largi de societăți din sectorul petrolier și al gazelor naturale;
- condițiile de ofertare și regulile procesului de ofertare au fost aceleași pentru toți cei șase ofertanți care au exprimat intenția clară și neechivocă de a cumpara pachetul majoritar de acțiuni la SNP PETROM SA;
- Contractul de Privatizare a fost încheiat cu OMV, care a oferit cel mai mare preț; și
- toți ofertanții au beneficiat de timp suficient (între octombrie 2003 și aprilie 2004) și de informații (acces în camera de date organizată în formă fizică și electronică, posibilitatea de a se întâlni cu conducerea societății și de a efectua vizite la amplasamentele acesteia, accesul la proiectul Contractului de Privatizare), pentru a face o evaluare corespunzătoare a Petrom ca bază pentru prezentarea ofertelor finale.

(26) Această procedură a asigurat obținerea, conform principiilor economiei de piață, a unui preț competitiv, care reflectă valoarea de piață corectă a Petrom, deoarece toți factorii care influențează valoarea Petrom au fost discutați pe parcursul negocierilor și s-au reflectat în final în prețul propus de ofertanți.

IV. Prezentarea facilităților financiare prevăzute în Contractul de Privatizare al SNP PETROM SA.

1. Angajamentul de Despăgubire privind Mediul
2. Obligații fiscale istorice restante
3. Redevențe

4. Stabilitatea fiscală E&P
5. Cota Geologică

IV. 1 Angajamentul de Despăgubire privind Mediul

(27) Angajamentul de Despăgubire privind Mediul este un aranjament contractual prin care statul convine să-și asume responsabilitatea pentru orice costuri necunoscute și necuantificate care ar putea apărea în viitor pentru Petrom ca urmare a poluării cauzate de societate înainte de privatizare. Cumpărătorul este responsabil pentru respectarea pe viitor a legislației privind protecția mediului, pentru orice caz de poluare care a avut loc după finalizare, precum și pentru poluările din trecut care erau cunoscute și cuantificate la data semnării Contractului de Privatizare.

(28) [...] ¹

(29) Contractul de Privatizare include o listă a tuturor programelor de conformare existente și a sumelor asociate obligațiilor cuantificabile, în valoare totală de 178,5 milioane de Euro. Această sumă a fost acceptată de OMV ca o obligație existentă a Petrom și a fost luată în calcul la evaluarea societății de către OMV.

(30) [...] ¹

IV.2 Obligații fiscale istorice restante

(31) Potrivit Contractului de Privatizare, toate impozitele, taxele, impunerile, cheltuielile și reținerile la sursă, de natura obligațiilor fiscale, datorate de Petrom pentru orice an financiar până la 31 decembrie 2003 inclusiv și toate penalitățile aferente, de orice fel, care s-au acumulat până la data de 8 aprilie 2004, au fost plătite sau anulate și Petrom nu va mai fi ținută să răspundă în legătură cu ele. Această prevedere a fost consfințită la nivel legislativ prin Ordonanța de Urgență a Guvernului Nr. 15/2004 și prin Art. 11 al Proiectului de Lege privind privatizarea SNP Petrom SA.

IV. 3 Redevențe

(32) Contractul de Privatizare prevede că nivelul procentual actual, baza și metoda de calcul a redevențelor plătibile de Petrom în conformitate cu Contractele Individuale de Concesiune vor fi menținute pe o perioadă de zece ani de la data finalizării. Această prevedere se regăsește și în Art. 15 din Proiectul de Lege privind privatizarea SNP Petrom SA., care a fost completat în sensul ca se aplica la cerere tuturor titularilor de

¹ Date confidentiale

acorduri individuale de concesiune in domeniul explorării si exploatării in domeniul zăcămintelor de petrol si gaze naturale.

IV. 4 Stabilitatea fiscală E&P

(33) Contractul de Privatizare conține o prevedere privind stabilitatea fiscală E&P (fiscalitatea pentru explorare și producție). Aceasta prevedere are o valabilitate generala, in sensul ca este in vigoare pe întreaga perioada in care este aplicabila societății Petrom, cat si celorlalte societăți care întreprind activitati de explorare si exploatare petroliera si de gaze naturale in Romania. Astfel, cu excepția cerințelor contrare ale legilor sau reglementărilor general aplicabile în Uniunea Europeană care devin aplicabile României, vor rămâne în vigoare până la data de 31 decembrie 2014 regulile prevăzute in Codul Fiscal privind provizioanele contabile, amortizarea, cheltuielile deductibile si regimul de impozitare aplicabil activităților de explorare și producție petroliera.

(34) Prevederile Codului Fiscal la care se refera Contractul de Privatizare conțin anumite reguli specifice cu privire la companiile care activează in sectorul E&P. Acestea privesc impozitarea specifica activităților E&P si nu cuprind impozite si taxe generale, cum ar fi impozitul pe profit si TVA.

IV. 5 Cota Geologică

(35) [...] ²

(36) Cota de cheltuieli pentru dezvoltarea și modernizarea producției de țiței și gaze naturale, rafinării, transportului și distribuției petroliere, s-a prevazut in Hotărârea Guvernului Nr. 168/1998 si a fost aplicată de Petrom pana la momentul privatizarii. Contractul de Privatizare prevede ca aceasta facilitate fiscală va fi menținută in continuare pe o perioadă limitată de timp, respectiv pana la 31 decembrie 2006.

(37) [...] ²

(38) [...] ²

V. Analizarea masurilor financiare prevăzute in Contractul de Privatizare al SNP PETROM SA.

V.1. Caracterul de ajutor de stat al masurilor financiare

A. Angajamentul de Despăgubire privind Mediul

² Date confidentiale

(39) Masurile financiare acordate din surse de stat agentilor economici pentru a facilita remedierea daunelor aduse mediului prin reabilitarea amplasamentelor industriale poluate pot fi evaluate prin prisma Regulamentului cu privire la ajutorul de stat pentru protectia mediului. In mod normal, nu se poate acorda ajutor de stat pentru protectia mediului daca poluatorul poate fi clar identificat, acesta trebuind sa finanteze reabilitarea mediului in conformitate cu principiul “poluatorul plateste”.

(40) Conform Regulamentului privind ajutorul de stat pentru protectia mediului, acțiunile ce vizeaza protecția mediului pot produce beneficii sub forma creșterii economice durabile, ocupării forței de muncă și competitivității, iar aplicarea efectiva a principiului ”poluatorul plătește” precum și internalizarea integrală a costurilor de mediu, prin imputarea lor poluatorilor, reprezintă principala cale de realizare a acestora.

(41) [...] ³

(42) Poluarea cauzata de Petrom a facut obiectul evaluarii a trei consultanți de renume pe plan internațional, și anume: Dames & Moore în 1999, Nexant în 2001 și URS Corporation în 2003 (ultimul făcând parte din consorțiul care a acordat asistență MEC cu privire la privatizare). În rapoartele lor, toți cei trei consultanți au subliniat faptul că răspunderile asociate cu contaminările istorice sunt extrem de dificil de evaluat. Raportul URS Corporation pe anul 2003 prevede *“chiar și în cazul rafinărilor pentru care s-au efectuat o serie de evaluări, nu există evaluări consistente privind amploarea contaminării, necesitatea de a efectua lucrări de remediere în conformitate cu reglementările și privind costurile de curățare aferente”*. De asemenea precizeaza ca: *“problemele privind solul și pânza freatică sunt tipice pentru societățile de explorare, rafinare, transport și distribuție a petrolului și se referă în principal la pierderile și/sau scurgerile de țiței și produse petroliere. Scurgerile și pierderile pot apărea din conducte învechite sau prost întreținute, rezervoare de depozitare sau instalații de prelucrare și pot duce la contaminarea solului și a pânzei freatice de sub aceste instalații cu hidrocarburi și alte substanțe. Contaminarea poate migra de pe obiectiv prin apele subterane putând avea un impact în afara limitelor obiectivului”*.

(43) Unul dintre principalele motive pentru care răspunderile istorice sunt dificil de evaluat este tocmai natura acestor răspunderi, care sunt mai degrabă condiționale decât actuale. În acest sens, raportul URS din anul 2003 subliniază următoarele: *“[...], contaminarea solului și a pânzei freatice este frecvent întâlnită la obiectivele petroliere din întreaga lume. Este important de recunoscut faptul că această contaminare în sine nu are ca rezultat direct o răspundere privind mediul”*.

³ Date confidentiale

(44) În calitate de societate cu capital de stat, Petrom a „moștenit” majoritatea activelor sale de la industria petrolieră de stat care a operat în România timp de mai mult de 50 de ani într-un cadru legal care, cel puțin în perioada regimului comunist, se preocupa prea puțin de problemele legate de protecția mediului. În anumite zone (cum ar fi Ploiești) cauzele poluării și atribuirea răspunderii devin și mai complicate datorită faptului că în aceeași regiune operează mai multe rafinării, iar în al doilea război mondial teritoriul a fost bombardat intens de forțele aliate.

(45) Chiar dacă în ultima vreme Petrom a efectuat investiții semnificative pentru îmbunătățirea activității sale, poluarea istorică rămâne dificil de cuantificat și de remediat, mai ales datorită faptului că activitatea Petrom se desfășoară pe mii de amplasamente răspândite în întreaga țară. Petrom deține și/sau operează un număr mare de obiective (aproximativ 2.000) pe întregul teritoriu al României, rețeaua cuprinzând zăcăminte, depozite, rafinării, o fabrică de îngrășăminte și stații de distribuție. Din punctul de vedere al protecției mediului aceste obiective intră în atribuția autorităților locale de protecție a mediului. Consultanții pe problemele de mediu au observat variații semnificative în autorizațiile de mediu și în programele de conformare în teritoriu, ceea ce face dificil de determinat dacă costurile aferente contaminării, prevăzute în programele de conformare, acoperă sau nu, în mod adecvat, toate problemele. Pe de altă parte, încercarea de a identifica problemele necunoscute ar implica un studiu extensiv al portofoliului (studiu de fază 2), care ar trebui să cuprindă investigații de intruziune pe obiectivele contaminate, estimate la o durată de doi ani, fără a ca răspunderile potențiale să poată fi evaluate cu certitudine.

(46) Consiliul Concurenței are în vedere faptul că poluarea cauzată de societate, până în momentul trecerii de la economia controlată de stat la economia de piață, nu poate fi imputată acesteia deoarece răspunderea efectivă în ceea ce privește poluarea aparține statului ca unic proprietar al SNP Petrom SA. În aceste condiții, societatea nu poate fi obligată la plata daunelor aduse mediului, potrivit principiului „poluatorul plătește”. Deși societatea a realizat investiții semnificative (în perioada 2000-2003 peste 250 mil. USD) pentru adaptarea la standardele de mediu internaționale și a închis o mare parte din instalațiile poluante, înlăturarea în totalitate a cauzelor generatoare de poluare nu a fost posibilă. În același timp, imposibilitatea eliminării surselor poluante a condus la sporirea pagubelor produse de societate asupra mediului.

(47) Consiliul Concurenței constată că procesul de privatizare a SNP Petrom s-a desfășurat transparent, deschis și necondiționat, fără a se conferi un avantaj investitorului OMV. Astfel, în legătura cu datoriile de mediu istorice, proiectul final al Contractului de Privatizare, care a fost transmis tuturor ofertanților în data de 12 Martie

2004, includea prevederi detaliate referitoare la despăgubirile de mediu ce vor fi acordate de către stat pentru obligațiile generate de poluarea istorică.

(48) În cazul SNP Petrom SA, cuantificarea în totalitate a despăgubirilor de mediu istorice nu a putut fi realizată, după cum demonstrează concluziile experților angajați în acest scop.

(49) Răspunderea statului privind despăgubirile de mediu a fost limitată prin:

- excluderea despăgubirilor acoperite de provizioanele constituite deja de Petrom cu privire la abandonare, în valoare de aproximativ 22,3 milioane de Euro;
- excluderea despăgubirilor cunoscute și cuantificate de remediere, ce se ridică la aproximativ 178,5 milioane de Euro;
- faptul că angajamentul privind răspunderile de abandonare va fi valabil pe o perioadă de 30 de ani de la data finalizării, iar cel privind pierderile de mediu va expira după 15 ani de la data finalizării.

B. Obligații fiscale istorice restante

(50) Orice renunțare la venituri din partea statului, care conferă un avantaj unui agent economic, intră sub incidența Legii nr. 143/1999 privind ajutorul de stat, cu modificările și completările ulterioare.

(51) [...] ⁴

(52) Ulterior emiterii O.G. 15/2004, în vederea stingerii obligațiilor fiscale ale SNP Petrom SA, MEC a notificat Consiliului Concurenței facilitățile în vederea autorizării acestora.

(53) Consiliul Concurenței a emis Decizia nr. 155/17.05.2004 privind autorizarea ajutorului individual acordat SNP Petrom SA. Statul renunță la veniturile pe care le-ar fi putut obține, dacă societatea ar fi plătit obligațiile fiscale restante, pentru ca aceste venituri să fie folosite ca sursă de finanțare a planului de investiții aferent perioadei 2004-2007, pe care SNP Petrom SA și l-a asumat. Ajutorul de stat a fost autorizat având drept obiectiv dezvoltarea regională, fiind analizat potrivit criteriilor prevăzute în Regulamentul privind ajutorul de stat regional și Regulamentul multisectorial privind ajutorul de stat regional pentru proiecte mari de investiții.

⁴ Date confidentiale

(54) Prin adresa nr. 102.186/DIP/14.09.2004, MEC a renotificat facilitatea fiscală sub forma scutirii de la plata obligațiilor către bugetul de stat, motivând ca:

- prețul pe care l-a oferit OMV-ul reflecta anularea obligațiilor fiscale, iar statul, prin stergerea datoriilor, s-a comportat ca un investitor privat prudent. În consecință facilitatea nu conține elemente de ajutor de stat;
- notificarea privind ajutorul de stat individual ce urmează a se acorda SNP “Petrom” SA în baza OUG nr. 15/2004 privind reglementarea unor măsuri financiare, transmisă Consiliului Concurenței prin adresa nr. 181.008/21.04.2004 de către Ministerul Economiei și Comerțului, nu a avut în vedere faptul că măsurile respective fac parte din complexul de condiții necesare pentru realizarea privatizării și, în consecință, nu trebuiau analizate izolat.

(55) Consiliul Concurenței a constatat că licitația a fost transparentă, deschisă și necondiționată. În consecință nu a fost conferit un avantaj investitorului, acesta oferind prețul pieței și că atare facilitatea fiscală nu constituie ajutor de stat pentru OMV.

(56) În ceea ce privește avantajul oferit SNP Petrom SA prin acordarea facilităților fiscale, Consiliul Concurenței a analizat în ce măsură statul s-a comportat ca un investitor privat prudent. Orice obligații fiscale existente ar fi avut ca rezultat în orice caz, deducerea corespunzătoare a acestei sume la evaluarea societății și, prin urmare, reducerea prețului oferit de ofertanți. În plus, o parte din obligațiile fiscale neachitate erau dificil de evaluat deoarece societatea se afla în litigiu pentru anumite obligații. Deoarece obligațiile fiscale nu pot fi cuantificate, iar ofertanții au fost asigurați că Petrom va fi liber de aceste răspunderi istorice, anularea acestor obligații a fost cea mai potrivită soluție. Orice altă soluție, cum ar fi micșorarea prețului de plată, ar fi putut estima greșit suma în cauză, ceea ce ar fi dezavantajat fie OMV fie statul.

(57) Dacă aceste obligații nu ar fi fost anulate, prețul oferit de ofertanți ar fi fost mai mic pentru a se lua în calcul sarcina plății acestor obligații (evaluarea finală a valorii unei societăți se obține prin scăderea datoriilor din valoarea întreprinderii). Se poate spune, deci, că obligațiile scadente la bugetul de stat au fost plătite de OMV ca parte a prețului plătit în cadrul procesului de privatizare și că „pierderea” vânzătorului ca urmare a neplății acestor obligații de către societate a fost recuperată prin majorarea corespunzătoare a veniturilor imediate - prețul plătit de investitor.

(58) De asemenea, anularea nu constituie un avantaj pentru Petrom, deoarece obligațiile fiscale erau contestate iar statul român avea puține șanse să le recupereze. În trecut, multe dintre aceste obligații (în special cele contestate de Petrom) s-au dovedit a fi imposibil de colectat. Soluția anulării tuturor obligațiilor fiscale neachitate a fost

considerată cea mai bună pentru a maximiza veniturile nete din privatizare plătibile statului. Statul a acționat, prin urmare, așa cum ar fi procedat un investitor privat în condiții similare.

(59) În concluzie, Consiliul Concurenței consideră că anularea tuturor obligațiilor fiscale neachitate ale Petrom nu constituie ajutor de stat deoarece această prevedere a făcut parte din pachetul oferit oricărui investitor potențial în cadrul unei proceduri de licitație transparentă și deschisă în urma căreia s-a stabilit valoarea justă de piață. Acționând în acest mod, statul a respectat principiul investitorului privat.

C. Redevențele plătite în conformitate cu acordurile petroliere încheiate de Petrom

(60) Politica statului român, susținută de Guvern și de Agenția Națională pentru Resurse Minerale, este de a valorifica pe cât posibil rezervele existente ale României. Deoarece majoritatea zăcămintelor existente de petrol și gaze naturale sunt într-o stare avansată de epuizare, un nivel ridicat al redevențelor ar majora costurile deja ridicate ale extracției petrolului din acele zăcămintele și ar avea ca rezultat imposibilitatea susținerii exploatării din punct de vedere economic. Deoarece rezervele își vor continua declinul, majorarea redevențelor nu este avută în vedere deoarece nu se justifică din punct de vedere economic.

(61) Atât în Legea Petrolului nr. 134/1995, care a fost abrogată recent, cât și în noua Lege a Petrolului nr. 238/2004, în vigoare în prezent, se prevede ca acordul petrolier rămâne valabil pe toată durata acestuia, cu excepția adoptării unor dispoziții legale favorabile titularului. Deoarece prevederile acordurilor petroliere includ reguli privind nivelul și plata redevențelor, rezulta că aceste prevederi legale se referă implicit și la redevențe. De asemenea, conform art. 30 din Legea Petrolului nr. 238/2004, darea în concesiune se realizează prin acord petrolier încheiat de autoritatea competentă cu persoane juridice române sau străine, selectionate prin apel public de ofertă.

(62) Stabilitatea referitoare la nivelul procentual și la calcularea redevențelor plătite de Petrom potrivit Contractelor Individuale de Concesiune, a fost prevăzută de OMV în oferta sa finală și este rezultatul negocierilor dintre părți la Contractul de Privatizare și această prevedere este reflectată în prețul plătit. Dacă această prevedere nu ar fi fost inclusă în Contractul de Privatizare, OMV, ca și ceilalți ofertanți, ar fi trebuit să ia în

considerare o posibilă majorare a taxelor pentru concesiune (care fac parte din costurile de producție) și ar fi oferit un preț inferior. În aceste condiții statul a ales să ofere stabilitatea privind nivelul procentual și calcularea redevențelor pe o perioadă limitată de timp în schimbul unui preț mai mare. Aceste prevederi se aplica la cerere tuturor titularilor de acorduri individuale de concesiune în domeniul explorării și exploatării zăcămintelor de petrol și gaze naturale.

(63) Consiliul Concurenței considera ca statul a acționat așa cum ar fi acționat un investitor privat în situații similare pentru a crea condițiile optime de obținere a celei mai bune oferte posibile. De asemenea, modul de stabilire a redevenței nu implica acordarea de ajutor de stat având în vedere că nivelul procentual este stabilit prin lege în mod transparent și nediscriminatoriu.

D. Stabilitatea fiscală E&P

(64) În legătură cu prevederea Contractului de Privatizare referitoare la stabilitatea fiscală, trebuie remarcat faptul că aceasta se referă la regimul de impozitare specific E&P ("regimul de impozitare aplicabil activităților de explorare și producție ale Societății"), neincluzând impozitele general aplicabile cum ar fi impozitul pe profit, TVA etc.

(65) Argumentele aduse de MEC privind lipsa caracterului de ajutor de stat a măsurii, sunt că statul nu are în vedere modificarea cotelor de impozitare sau introducerea unor impozite noi și că acesta a acționat ca un investitor privat în alte situații similare. Statul a fost de acord cu includerea măsurii în Contractul de Privatizare în schimbul menținerii unui nivel ridicat al prețului de cumpărare a Petrom. Atât OMV cât și ceilalți ofertanți și-au exprimat dorința de a se menține fiscalitatea E&P la nivelul actual, deoarece aceasta este o parte importantă a costurilor de producție care influențează direct valoarea Companiei.

(66) Statul nu are în vedere mărirea cotelor de impozitare pentru explorarea și producția petrolului, deoarece majoritatea zăcămintelor de petrol și gaze naturale existente sunt într-o stare avansată de epuizare, un nivel ridicat al impozitelor ar majora costurile deja ridicate ale extracției petrolului din acele zăcămintele și ar avea ca rezultat imposibilitatea susținerii exploatării din punct de vedere economic. OMV a solicitat Ministerului Economiei și Comerțului siguranța juridică privind regimul de impozitare specific E&P. Datorită faptului că taxele E&P reprezintă o parte substanțială a obligațiilor fiscale ale Petrom, creșterea acestora într-un termen scurt poate avea efect indirect asupra creșterii prețului de vânzare al societății. Aceste prevederi se aplica pe

întreaga perioada în care sunt aplicabile societății Petrom și celorlalte societăți care întreprind activități de explorare și exploatare petroliera și de gaze naturale în România.

(67) Acest beneficiu ar reflecta pur și simplu valoarea tranzacției. De aceea, nu se poate susține că acesta ar fi un beneficiu pe care OMV nu ar fi putut să îl obțină în circumstanțe normale. În aceste condiții, statul a acceptat oferta cea mai bună, care includea și stabilitatea fiscală. Se poate deci concluziona că statul a acționat ca un investitor privat.

(68) Referitor la afectarea comerțului cu statele membre ale UE, Contractul de Privatizare relevă faptul că stabilitatea fiscală în favoarea SNP Petrom SA se va aplica “cu excepția cerințelor contrare ale legilor sau reglementărilor generale aplicabile în Uniunea Europeană care devin aplicabile României”. Astfel, SNP Petrom SA nu va putea beneficia de tratament fiscal preferential în comparație cu ceilalți agenți economici care activează pe piața comunitară. În plus, măsura are natura de a stimula extracția de resurse energetice (petrol și gaze naturale), în legătură cu care consumul piețelor europene depășește cu mult producția intra-comunitară, Europa fiind un importator net de resurse energetice din țări extra-comunitare care au avantaje naturale evidente în producerea acestor resurse.

E. Cota Geologică

(69) Cota Geologică exista deja în momentul depunerii ofertei OMV fiind stabilită prin Hotărârea de Guvern nr. 168/1998. Cota de 35%, deductibilă fiscal, poate fi folosită conform H.G. nr. 168/1998 pentru a acoperi necesitățile de investiții pentru rafinare, transport și distribuție, pentru lucrările de cercetare geologică pentru descoperirea de noi rezerve, pentru dezvoltarea producției, pentru re tehnologizarea și modernizarea echipamentelor. Hotărârea de Guvern nr. 168/1998 instituie o schema de ajutor de stat, existentă în sensul art. 3 din Legea nr. 143/1999 privind ajutorul de stat, iar cota de cheltuieli reglementată de aceasta se aplică în continuare și celorlalte societăți care activează în sectorul petrolier și al gazelor naturale.

(70) În notificarea transmisă Consiliului Concurenței de către MEC se apreciază că prevederile referitoare la Cota Geologică nu implică acordarea ajutorului de stat în favoarea Petrom/OMV. Includerea acestor prevederi în Contractul de Privatizare a fost intens negociată de OMV și MEC iar beneficiul fiscal astfel obținut s-a reflectat în prețul convenit de părți. De fapt, având în vedere că acest stimulent există din anul 1998, cererea OMV de a menține Cota Geologică este motivată și ea de necesitatea asigurării stabilității regimului fiscal aplicabil activităților de explorare și exploatare. Și

alți ofertanți au indicat faptul că se așteaptă ca regimul aplicabil explorării, exploatării și producției de țiței să rămână neschimbat. Având în vedere importanța covârșitoare a activităților de explorare și exploatare pentru activitatea Petrom, orice modificare a regimului aplicabil acestora (inclusiv eliminarea unui stimulent existent) ar avea un impact semnificativ asupra evaluării Petrom.

(71) Situațiile financiare ale Petrom, inclusiv în ce privește aplicarea Cotei Geologice, au fost puse la dispoziția ofertanților în camera de date, iar ofertanții au avut posibilitatea să discute acest subiect cu departamentul competent al societății în reuniunile organizate ca parte a procesului de analiză diagnostic. De asemenea, Cota Geologică a fost analizată pe scurt într-un raport al unui consultant, care exista în camera de date. Se poate concluziona, deci, că toți ofertanții erau la curent cu existența Cotei Geologice și că, deși numai OMV a solicitat înghețarea acestei facilități fiscale și se poate presupune că, având în vedere impactul asupra situației financiare a societății, toți ofertanții au luat în calcul Cota Geologică în evaluarea Petrom.

(72) În oferta finală, OMV a indicat, ca o prezumție expresă ce a stat la baza evaluării, menținerea Cotei Geologice (așa cum era reglementată prin Hotărârea de Guvern nr. 168/1998 și aplicată de Petrom până la data ofertelor finale) la aceeași valoare pe o perioadă de zece ani de la data finalizării. La întâlnirile ulterioare cu MEC, OMV și-a exprimat clar poziția că menținerea prețului oferit este condiționată de acordarea unei asigurări în acest sens. După o serie de negocieri, OMV a acceptat în final o versiune redusă ca timp (la doi ani: 2005-2006) și ca sferă de aplicare (numai la activitățile de explorare și extracție țiței și gaze naturale) a Cotei Geologice. Din oferta OMV și din negocierile ulterioare, în care OMV a subliniat în mod repetat importanța Cotei Geologice pentru evaluarea Petrom, era evident că prețul oferit de OMV ar fi fost semnificativ mai mic dacă aranjamentele privind Cota Geologică nu ar fi fost implementate și, prin urmare, se poate considera că OMV a plătit Cota Geologică prin prețul oferit.

(73) MEC sustine ca, în situația în care Consiliul Concurenței consideră că măsura fiscală constând în scutirea de impozit pe profit pentru o rezervă separată finanțată prin reținerea unei cote de 35% din veniturile din petrol și gaze reprezintă ajutor de stat deoarece prevede beneficii fiscale privind Cota Geologică, acest ajutor este pe deplin compatibil cu reglementările specifice privind ajutorul de stat.

(74) Consiliul Concurenței apreciază ca măsura fiscală constituie ajutor de stat acordat în baza unei scheme de ajutor de stat existente, pentru care nu exista obligația notificării potrivit art. 3 coroborat cu art. 6 alin. (1) din Legea nr. 143/1999 privind ajutorul de stat, cu modificările și completările ulterioare.

(75) In conformitate cu art. 13 din Legea nr. 143/1999, Consiliul Concurenței poate solicita furnizorului sa ia măsuri pentru eliminarea incompatibilității ajutorului de stat existent cand se constata ca prin acordarea ajutorului de stat se distorsioneaza concurența sau se amenința distorsionarea concurenței sau se afecteaza in mod nejustificat comerțul cu Statele Membre ale Uniunii Europene.

(76) [...] ⁵

(77) [...] ⁵

(78) [...] ⁵

(79) [...] ⁵

(80) [...] ⁵

(81) Diferențele dintre nivelul maxim al rezervei ce poate fi constituită din aplicarea cotei geologice și sumele aferente programului de investiții efectiv realizat vor fi suportate din resurse proprii ale Petrom sau din resurse atrase.

(82) Deși cota geologică a fost analizată din perspectiva unei scheme de ajutor existente (datorită faptului că există din anul 1998), consideram ca investițiile propuse oferă o bază suficientă pentru ca această cotă geologică să fie considerată ca ajutor compatibil chiar și în condițiile în care ar fi analizată conform reglementărilor privind ajutorul regional, intensitățile relevante fiind respectate (circa 19%).

(83) Consiliul Concurenței concluzionează ca ajutorul de stat existent nu afecteaza in mod nejustificat concurența si comerțul Romaniei cu Statele Membre ale Uniunii Europene.

VI. CONCLUZII

(84) Facilitățile acordate SNP Petrom SA sub forma acoperirii daunelor de mediu istorice nu reprezintă ajutor de stat.

(85) Facilitățile acordate SNP Petrom SA sub forma anularii obligatiilor fiscale catre bugetul general consolidat al statului, precum si stabilitatea referitoare la nivelul procentual și la calcularea redevențelor plătite de Petrom potrivit Contractelor Individuale de Concesiune, pentru o perioada de 10 ani, nu reprezintă ajutor de stat,

⁵ Date confidentiale

statul acționând ca un investitor privat prudent care urmărește obținerea celui mai bun pret în schimbul pachetului majoritar de acțiuni.

(86) Stabilitatea fiscală prevăzută în Contractul de Privatizare și în Proiectul de lege privind privatizarea SNP Petrom SA nu reprezintă o măsură de ajutor de stat întrucât statul a acționat ca un investitor privat prudent în situații similare. Chiar și în condițiile în care aceasta ar conferi un avantaj potențial SNP Petrom SA, aceasta nu afectează comerțul României cu Statele Membre ale Uniunii Europene.

(87) Cota Geologică instituită prin H.G. nr. 168/1998 și limitată până la 31 decembrie 2006 reprezintă un ajutor de stat existent pentru investiții care nu afectează în mod nejustificat concurența și comerțul României cu Statele Membre ale Uniunii Europene. Consiliul Concurenței emite prezenta decizie cu condiția ca SNP Petrom SA să nu beneficieze de un alt ajutor de stat în legătura cu Proiectul de investiții furnizat de Petrom și OMV și inclus în notificarea MEC.

DECIDE

Art. 1. În temeiul art. 12 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 143/1999 privind ajutorul de stat, cu modificările și completările ulterioare, constată că acoperirea daunelor de mediu istorice, anularea obligațiilor fiscale către bugetul general consolidat al statului, stabilitatea privind modul de calcul și nivelul procentual al redevențelor plătite de SNP Petrom SA, precum și stabilitatea fiscală pentru o perioadă de 10 ani în sectorul Explorare&Producție nu reprezintă ajutor de stat.

Art. 2. Cota Geologică instituită prin H.G. nr. 168/1998 reprezintă un ajutor existent pentru investiții care nu afectează în mod nejustificat concurența și comerțul României cu Statele Membre ale Uniunii Europene.

Art. 3. În temeiul art. 13 alin. (1) din Legea nr. 143/1999 privind ajutorul de stat cu modificările și completările ulterioare, coroborat cu art. 16 din Regulamentul privind ajutorul de stat regional, Consiliul Concurenței solicită furnizorului ca SNP Petrom SA să nu mai beneficieze de un alt ajutor de stat în legătura cu Proiectul de investiții pentru care se acorda Cota Geologică.

Art. 4. In temeiul art. 10 din Legea nr. 143/1999 privind ajutorul de stat cu modificarile si completarile ulterioare, Decizia Consiliului Concurentei nr. 155/17.05.2004 privind ajutorul de stat individual acordat SNP Petrom SA se revoca.

Art. 5. Prezenta Decizie devine aplicabila la data comunicarii sale.

Art. 6. Potrivit prevederilor art. 29 din Legea nr.143/1999 privind ajutorul de stat, cu modificarile si completarile ulterioare, prezenta Decizie poate fi atacata de catre persoanele interesate la Curtea de Apel Bucuresti, sectia de Contencios Administrativ, in termen de 30 de zile de la comunicare.

Art. 7. Prezenta Decizie va fi comunicata de catre Secretariatul General din cadrul Consiliului Concurentei:

- Ministerului Economiei si Comerțului, Calea Victoriei nr. 152, sector 1, Bucuresti, cod 70034;
- SNP Petrom SA, Calea Victoriei, nr. 109, sector 1, Bucuresti

Art. 8. Secretariatul General si Directia Autorizare Ajutor de Stat din cadrul Consiliului Concurentei vor urmari aducerea la indeplinire a prezentei Decizii.

PRESEDINTE

MIHAI BERINDE